

Teksti OILI PENTINSAARI Kuvat KATARINA BREDENBERG

TUOKSUVA PUIKKOKÄMMEKKÄ

Dendrobium gracilicaule

Saksalaissyntyinen Ferdinand Jakob von Müller on Australian ehkä tunnetuin kasvi- ja maantieteen kartoittaja. Suoritettuaan Rostockin yliopistossa lääketieteellisen tutkinnon Müller muutti 22-vuotiaana ensin Adelaideen ja joitakin vuosia myöhemmin Melbourneen. Hän osallistui 1855 pohjoisen Australian tutki-

musmatkaan, jonka aikana retkikunta kulki 8000 kilometriä siihen asti tutkimattomilla seuduilla. Retken aikana Müller keräsi lähes 2000 kasvia, joista 800 oli ennestään tuntemattomia. Matkan jälkeen hänet nimitettiin Melbournen kasvitieteellisen puutarhan johtajaksi. Hän lähetti osan kasveista Englantiin, mutta alkoi itsekin julkaista niitä

sarjassa *Fragmenta Phytographiae Australiae*. Julkaisuja kertyi 12, joista ensimmäisessä hän kuvasi keltakukkaisen, ohutvartisen puikkokämmekän antaen sille nimen *Dendrobium gracilicaule* (*gracili* ohut, *caule* varsi).

Dendrobium gracilicaule kasvaa epifyytinä ja usein myös avoimilla paikoilla litofyytinä Australian itäosassa useimmiten 600 metrin korkeudella, mutta sen on todettu kasvavan jopa 1000 metrin korkeudella. Lajia on myöhemmin löydetty myös Uuden Kaledonian, Vanuatun, Fidžin ja Samoan saarilta.

Kuvaus

Dendrobium gracilicaulen pystyt varret ovat ohuet ja suorat, korkeutta niille saattaa kertyä jopa 80 senttiä. Varren yläosaan kasvaa 3–6 pitkäikäistä lehteä, joiden pituus on 5–13 senttiä ja leveys pari senttiä. Hiukan nuokkava kukintovarsi kasvaa valmiin verson yläpäähän. Sen pituus on 10–12 senttiä ja siihen avautuu talvella tai aikaisin keväällä 5–40 tuoksuvaa kukkaa. Kukat ovat keltaisia, vain kehälehtien ulkopinnoissa on ruosteenpunaista pilkkukuviointia. Kukat kestävät pari kuukautta ja ne avautuvat muutama kerrallaan. Laji saa luonnossa paljon aurinkoa ja selvät vuodenaikojen erot, sillä talvella on kuivaa ja viileää, jopa kylmää.

Kasvatus

Katarina Bredenberg kertoo kasvistaan:

– Sain kuutisen vuotta sitten *Dendrobium gracilicaulen* sisareltani Filipalta, alun perin kasvi on tullut Hollannista Orchideën-Centrum de Wilgilt. Se on ensimmäisiä nimellisiä orkideoitani, sitä ennen ikkunallani kasvoi muutama marketista ostettu perhosorkidea. *D. gracilicaulen* kasvatapa sopii hyvin ikkunalle: puikot ovat pystyt, noin 55 senttiä korkeat ja sojottavat suoraan ylöspäin. Parin tukikepin avulla ne pysyvät hyvin järjestyksessä. Vaikka varret ovat ohuet, ne ovat vahvat eivätkä tarvitse tukemista. Talvella varsien päihin kehittyvät kukat tuoksuvat hyvältä parfyymilta todella pitkään.

Kastelen kasvini kerran viikossa ja annan ravinnetta kasvuaikana – silloin kun muistan. Kesällä pienessä kaksiossani on todella kuuma, talvella ikkunoista vetää välillä niin että puikot huojuvat tuulella. Ehkäpä juuri nämä ”Siperia opettaa” -olot ovat saaneet puikkokämmekän kasvamaan näin hyvin? ■

